

Universitäts- und Landesbibliothek Tirol

Viam Regiam Lvsatiae Svperioris

Schwartz, Johann Friedrich

[Wittenberg], 1732

XI

Hinc variis imperii legibus, quas latius recenset DATTIVS *de Pace Publica L. I. c. 16.* injunctum fuit belligerantibus, ut manum a vineis, olivetis, molendinis, animalibus & instrumentis, ad agriculturam pertinentibus, itemque sacris ædibus abstinere. Imprimis vero, pro mercatorum omnisque generis peregrinantium securitate plus simplici vice constitutum fuit, ut nemo illos quocunque modo læderet aut violaret. Ita disposuit LVDOVICVS BAVARVS, Imperator, anno 1332. Wir sezen auch und gebieten, daß man auf Wasser und Land schirmen und wehren soll, in des vorgeannten Land-Frides zilen, allen Raub, allen Brand, Gefängnuße und alle Gewalt, die den wiederfahrent, die zu disme Land-Frieden hörent, und auch allen Kaufflüden und allen guten Lüden, die in des Landt-Frides zilen ritent oder fahrent, gehent oder wandelent, ane alle geserde. Hunc in modum sæpius dispositum fuit a variis imperantibus, quos recenset DATTIVS *l. c.*

XI.

Sed plus tamen valebant corrupti sæculi mores, quam bonæ leges, parumque in his peregrinantibus præsidii erat. Vi opus erat & armis, ad coercendam perfidorum hominum improbitatem, qui tantum jam tum potentia consecuti erant, ut leges non armatas contemnerent. Cum itaque securitas publica melius atque efficacius asseri non posset, quam per conductus, & judicia, in latrones severius exercenda, varii imperii ordines, fœderibus inter se initis, mutuam sibi opem in extirpandis grassatoribus, publica que securitate restituenda & conservanda, promiserunt, & non iudices solum constituerunt, qui latrones conquirendos puniendosque curarent, sed milites etiam, tanquam firmissima tranquillitatis publicæ præsidia, conscripserunt, qui peregrinantes comitarentur, ipsosque ab omni injuria latronum securos præstarent. Ita enim dicitur in instrumento pacis publicæ, quam anno 1325. stabiliverunt Moguntini, Argentoratenses, Wormatienses, Spirenses & Oppenheimenses apud

LEHMANN. in *Chron. Spirens. L. VII. c. 30.* und daß dieser Frid steet, vest und bindlich verlibe, so hant wir zu Nuß, zu Friden und gemach den Lüten und dem Lande ein gemein gelehte aufgerichtet, und uffgesetzt, zu Menße an dem habte, da soll man nemen von den Fuder Win Elsßfers 12.12. Atque hoc jus conducendi ad ea pertinet, quæ dominis terrarum sunt propria, eumque habet effectum, ut is, qui peregrinantem vel ipse, vel per suos, comitatur, læso ad omne damnum, quod is a latronibus patitur, resarciendum teneatur. Huc spectant verba SPECVLI SAX. *L. II. art. 27.* Wer einen Gelehte giebt, der soll ihn vor Schaden behüten, oder soll ihn den Schaden gelten. Quod tamen tum demum obtinet, si læsus a via regia, publica auctoritate constituta, non discessit. Designati sunt hac de causa limites, quousque progrediendum esset, quos si quis excesserat, & a latronibus spoliatus erat, sibi ipsi damnum imputabat. Ille vero, qui comitatum dederat, a restitutione erat immunis, per ea, quæ tradunt, FRITSCH *de jur. viar. publ. c. 12.* & HERTIVS *de Super. Territoriali §. 22.*

XII.

Habes itaque causas, ob quas peregrinantium in eligenda via, cui insisterent, libera facultas fuit circumscripta, ex quibus ipsis introducta quoque fuit illa superioris Lusatiae regia, de qua in præsentiarum nobis est agendum. Atqui vero non dubitamus, quin hæc nostra pariter, ac aliæ, in aliis regionibus, usu crebro hinc inde commigrantium sit instituta, jamque seculo nono, quo quidem Polonos Lusatiam tenuisse, scribit MANLIUS *Rev. Lusat. L. I. c. 44.* fuerit usitata. Quando autem illa magis cœperit frequentari, de eo certi quid afferre nobis non licet. Quantum tamen conjectura assequi possumus, existimamus, ultra tempora Saxonorum Imperatorum procedi non posse. Sub OTTONE M. testatur DITHMARVS MERSEBURGENSIS *Lib. II. edit. Leibnit. p. 383.* Poloniam tributariam & clientelarem Ger-